

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

Euroopan komission raportti GDPR:stä

Tietosuojavaltuutetun toimisto

7/2020

Linkki raporttiin: [Data protection as a pillar of citizens' empowerment and the EU's approach to the digital transition - two years of application of the General Data Protection Regulation](#)

Tietosuoja menestystekijänä

Tietosuojasta on tullut kilpailutekijä. Se luo luottamusta ja mahdollistaa innovaatioita.

GRPR

- mahdollistaa tietojen vapaan liikkuvuuden EU-alueella
- tukee kilpailua, luo yhtäläiset toimintaedellytykset EU:n sisämarkkinoilla ja estää markkinahäiriköiden toiminnan
- positiivinen vaikutus uusien teknologioiden kehittämiseen
- on teknologianeutraali ja sen ydinperiaatteita voidaan soveltaa teknologiasta riippumatta
- tulee yleislakina sovellettavaksi myös tekoälyyn ja EU:n datastrategiaan
- aiheutuvat kustannukset yrityksille ovat pienemmät kuin siitä saadut hyödyt

Keskeisiä havaintoja

Fokuksena kansainväliset tietojen siirrot sekä yhteistoiminta ja yhdenmukaisuusmekanismi

- GDPR luo uuden hallintomallin ja vahvistaa henkilötietojen suojaamisen kulttuuria
- Komissio valvoo tietosuojaviranomaisten resursseja
- Vielä on liian aikaista arvioida yhteistyö- ja yhdenmukaisuusmekanismin toimintaa – tietosuojaviranomaiset eivät ole vielä käyttäneet kaikkia tarjolla olevia työkaluja
- Komissio arvioi, että kiellettytoimivalta voi olla sakotusta tehokkaampi ja vahvempi keino
- Rajapinta kuluttajan suojan ja kilpailuoikeuden kanssa – sidosryhmäyhteistyön tärkeys
- Keskinäistä avunantoa (art. 61) pidetään hyvänä työkaluna
- Tavoite tulevalle: koko yhteistyömekanismia pitää pystyä viemään harmonisoidumpaan suuntaan

Haasteita ratkaistavaksi

- Erot kansallisissa hallintoprosesseissa, erityisesti tapausten käsittelymenettelyissä, käsittelyajoissa ja kanteluiden tutkittavaksi ottamisen ehdoissa
- Erot yhteistyömekanismiin liittyvien käsitteiden tulkinnoissa
- Näkemuserot siitä, milloin käynnistetään yhteistyömekanismin mukainen menettely, milloin osallistetaan asianomaiset tietosuojaviranomaiset ja milloin heille välitetään tietoa
- Asianomistajille saattaa olla epäselvää, kuinka heidän tapauksiaan käsitellään rajat ylittävissä tilanteissa
- Joissakin tapauksissa kansalliset tietosuojaviranomaiset eivät myöskään ole tunnistaneet, milloin on kyse rajatylittävistä asioista, vaan tapaukset on käsitelty paikallisesti

Sidosryhmien kommentteja

Monet sidosryhmien kokemat puutteet liittyvät erityisesti ohjaukseen ja ohjeistukseen

- Tulkintaerot keskeisissä kysymyksissä kansallisten tietosuojaviranomaisten tai jopa maan sisäisten viranomaisten välillä
- Kansallisesti annettujen ohjeiden epäjohdonmukaisuus tietosuojaneuvoston ohjeiden kanssa
- Puutteet kansallisten ohjeiden julkisen kuulemisen järjestämisessä
- Tietosuojaviranomaisten vaihteleva sidosryhmäyhteistyön taso
- Viiveet tietopyyntöihin vastaamisessa
- Vaikeudet saada tietosuojaviranomaisilta käytännön ohjausta
- Tarve lisätä joidenkin tietosuojaviranomaisten erityisasiantuntemusta
- Erot tietoturvaloukkausilmoituksia koskevissa käytännöissä

Toiveita tietosuojaneuvostolle

- Sidosryhmät toivovat Euroopan tietosuojaneuvostolta nykyistä enemmän dialogia sidosryhmien kanssa
- Tarve käytännönläheisempiin ohjeisiin, jotka havainnollistavat tietosuoja-asetuksen tulkintaa konkreettisin esimerkein
- Selvennykset asetuksen soveltamiseen eivät kuitenkaan saa johtaa lisävelvoiteisiin tai riskiperusteisen lähestymistavan ja tilivelvollisuusperiaatteen laiminlyöntiin
- Ohjeita tulisi myös päivittää ja arvioida uudelleen kertyneen kokemuksen pohjalta

Havainnot viranomaistoiminnasta

- Riippumattomuuden keskeinen elementti ovat riittävät resurssit
- Tietosuojaviranomaisten resurssit ovat keskimäärin lisääntyneet koko EU:ssa
- Suomessa työvoimaresurssit kasvaneet 114 % vuosien 2016 ja 2019 välillä
- Samassa ajassa vireille tulleet asiat lisääntyneet 158%
- Taloudelliset resurssit ovat meillä hiukan EU:n keskiarvon alapuolella (osuus BKT:sta)
- Tarve tietosuojaviranomaisten perusteelliselle käsitykselle teknologian käyttötavoista ja dialogille teknologiateollisuuden kanssa uusien teknologioiden kehityksessä
- Ajatus viranomaisten ”sandboxista”: kokeilualusta erilaisten teknologioiden testaamiseen ja yritysten ohjaamiseen kohti oletusarvoisen ja sisäänrakennetun tietosuojan periaatteiden soveltamista

Komission huomiot kansallisesta lainsäädännöstä

- Komissio on kiinnittänyt huomiota GDPR:n ja kansallisen lainsäädännön suhteeseen ja erityisesti siihen, miten kansallinen implementaatio on onnistunut
- Kansallisen harkintamarginaalin käyttö voi olla perusteltua erilaisten kansallisten tilanteiden vuoksi
- Kansallisen liikkumavaran käytössä on kuitenkin ongelmansa ja sen käytön arviointia tulee jatkaa
- Kansallisia eroja esim. lasten ikärajoja koskevissa asioissa ja tieteellisessä tutkimuksessa (esim. terveystiedot)
- Sidosryhmät toivovat, että kansallisia harkintamarginaaleja ei käytettäisi ollenkaan, sillä ne eivät edistä yhdenmukaistamista
- Julkisuuslainsäädännön ja sananvapauslainsäädännön arviointi: tietosuojasääntöjen tulkinta ei saa johtaa ilmaisunvapauden tukahduttamiseen tai toimittajien painostukseen paljastamaan lähteensä

Perusoikeuksien perhe

Kantelut

- Yleisesti tehtyjen kanteluiden määrä on kasvanut Euroopassa
- Direktiivi ryhmäkanteista COM/2018/0184 final – 2018/0089 (COD): voimaan tullessaan vahvistaa puitteita ryhmäkanteille myös tietosuojan kentällä
- Kantelun käsite eroaa jäsenvaltioissa, minkä vuoksi raportoitujen kanteluiden määrää on syytä tarkastella varauksella
- Kanteluiden määrissä on suuria eroavaisuuksia jäsenvaltioiden välillä, eivätkä raportoidut määrät korreloi esimerkiksi väkiluvun kanssa

Tietojen siirto

- Tarve henkilötietojen suojeluun ei tunne rajoja
- GDPR:stä on tullut uusi malli ja monet maat ottavat esimerkkiä GDPR:n periaatteista
- Tietosuojalainsäädännön kehittäminen on globaali trendi: maailmanlaajuinen lähentyminen sekä parantaa henkilötietojen suojelua että helpottaa tiedonsiirtoja
- Maailman suurin vapaan ja turvallisen tiedonsiirron alue luotu EU:n ja Japanin välille
- Tietosuoja on edistänyt eri järjestelmien välistä yhteistoimintaa
- EU:n ulkopuolisten toimijoiden vastuut ja GDPR:n soveltaminen: V luvun ja 3 artiklan välisen suhteen selvennystä on tärkeää jatkaa
- Art. 27: Unionin ulkopuolelle sijoittautuneiden rekisterinpitäjien tai henkilötietojen käsittelijöiden edustajat ovat avainasemassa: velvollisuutta edustajan nimittämiseen on painotettava

Tietosuojan taso kolmansissa maissa

- Voimassaolevat kolmansia maita koskevat riittävyyspäätökset päivitetään
- Brexit: komissio tekee päätöksen Britannian henkilötietojen suojan riittävydestä
- Mallisopimuslausekkeet uusittavana: EU-tuomioistuimen Schrems II –ratkaisun vaikutukset
- Tiedonsiirrot viranomaisten välillä voivat perustua myös hallinnollisiin järjestelyihin
- Erityistilanteita koskevia poikkeuksia tulee tulkita suppeasti ja tapauskohtaisesti
- Kolmansien maiden tuomioistuinten tai viranomaisten päätökset eivät itsessään ole tietojen siirron peruste, vaan tietojen siirron pitää perustua EU-alueen lakiin

Tietosuoja ja kansainväliset suhteet

- Kahdenvälinen ja monenkeskinen ulottuvuus
- Tietosuojaneuvoston ”yleissopimus 108”: ainoa oikeudellisesti sitova monenvälinen instrumentti
- Yleissopimuksen uudistus: valvontaviranomaisten verkosto, foorumi parhaiden käytäntöjen jakamiselle ja kansainvälisten standardien kehittämiseksi
- Tietosuoja osana EU:n omaa agendaa G20- ja G7 –ryhmissä
- Uutena työkaluna kehys ulkomaisten investointien seulontaan (voimaan lokakuussa 2020)
- OECD:n uudet aloitteet tietosuojan, tiedonsiirtojen ja datan jakamisen edistämiseksi
- Komission dialogi alueellisten organisaatioiden kanssa: ASEAN, Afrikan unioni, APPA ja Ibero-American Data Protection Network
- Tietosuojan avulla pyritään puuttumaan digitaaliseen protektionismiin ja perusteettomiin rajoituksiin
- Tietosuoja sidotaan kestävä kehityksen tavoitteisiin: digitalisaatio ja siihen kytkeytyvä tietosuojasääntely lisää talouskasvua edistäen samalla ihmisoikeuksia

